

Борисюк С. О.,

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя (Ніжин, Україна)

Б'янка Г. Г.,

асистент кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя (Ніжин, Україна)

ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕЛЕФОНУ ДОВІРИ ДЛЯ СІМЕЙ З ДИТИНОЮ, ЯКА МАЄ ПОРУШЕННЯ СЛУХУ

У місті Броди Львівської області спостерігається активність різних громадських організацій щодо захисту прав дітей і особливо важливою у цьому напрямку є діяльність Бродівського районного добровільного товариства захисту дітей з інвалідністю «Надія». Близько міста знаходиться Підкамінська спеціальна школа 1-111 ступенів з поглибленою професійною підготовкою, де навчається 162 дитини зі зниженим слухом, з порушенням слуху та з порушеннями мовлення. Освітній процес школи має корекційну спрямованість на розвиток залишків слуху, корекція недоліків слуху та вимови.

Сім'ї з такими дітьми, у яких є різні види порушення слуху, мають чимало проблем, які потребують підтримки інформаційної, юридичної, соціально-педагогічної, психологічної тощо. Тому, зважаючи на актуальність потреби консультативної допомоги сім'ям дітей з інвалідністю та напрацьовану практику активної соціальної діяльності Бродівської громадської організації, на базі «Надії» реалізувався проект підготовки консультантів Телефону довіри для роботи зі сім'ями, які мають дитину з порушеннями слуху. У процесі підготовки членів громадської організації та бажаючих волонтерів для роботи на гарячій лінії Телефону довіри апробувалася навчальна програма, яка написана доценткою кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, тренерки освітніх проєктів у напрямку Позитивної психотерапії.

Найпоширенішою в Україні є «професійна модель» організації служби Телефонів Довіри, що дозволяє їй діяти за трьома напрямками: психотерапевтичним, соціально-психологічним та соціально-педагогічним [2].

Психотерапевтичний напрям включає надання консультативної допомоги абонентам, що переживають психотравмуючі ситуації; консультант контролює емоційний стан і поведінку абонента, використовуючи психотерапевтичні методи спілкування з такими особами: враховуючи їхній стан, діагноз, а також категорію інвалідності. Соціально-психологічний напрям включає надання психологічної допомоги по телефону особам, які звернулися з міжособистісних проблем, психічних станів, проблем адаптаційного характеру. Консультант допомагає абоненту розібратись у проблемі, встановлюючи її причини, обговорює результати діагностування, допомагаючи знайти шляхи її вирішення. Соціально-педагогічний напрям уособлює в собі допомогу особам, які звернулися з питань сім'ї, сімейного неблагополуччя, виховання дітей. Консультант допомагає розібратися в проблемі, знайти шляхи її розв'язання, орієнтуючись на соціальні зв'язки, мікро та мезо-соціум абонента [1].

Діяльність служби Телефонів Довіри з надання психолого-педагогічної допомоги населенню досить актуальна, бо дозволяє будь-якій людині отримати миттєву доступну допомогу на волонтерському чи професійному рівні.

Загалом, у процесі підготовки волонтерів до роботи на «гарячій лінії» Телефону Довіри реалізувалася певна система, яка об'єднувала діагностичний, аналітичний, організаційний, проєкційний, діяльнісний, рефлексивний етапи.

На діагностичному етапі відбувалася діагностика емоційного стану та передбачуваної проблеми абонента. На аналітичному етапі організовувався разом з абонентом пошук причин виникнення складної ситуації, дистанціювання, аналіз ресурсів та можливостей абонента

щодо вирішення проблеми, можливе залучення інших спеціалістів для більш успішного вирішення життєвої ситуації абонента. Організаційний етап передбачає встановлення контакту з абонентом, який має проблеми в певній сфері своєї життєдіяльності, вербалізація поставленої проблеми (озвучення її самим клієнтом), спільне оцінювання проблеми щодо її значущості для людини, позитивний досвід виникнення труднощів та способів їх подолання. Проекційний етап є важливим в логіці надання консультативної допомоги клієнтам Телефону Довіри, до того ж - найважчим для реалізації волонтерами-консультантами. Змістом даного етапу є дії (вербально) консультанта й абонента щодо розподілу функцій та відповідальності за вирішення проблеми, налагодження довірливих стосунків та домовленостей у будь-якій формі; планування реалізації дій, що приведуть до вирішення проблеми. Діяльнісний етап можна охарактеризувати з двох позицій. По-перше, він включає дії абонента щодо виходу з кризової ситуації. З іншого боку – психотехнічні прийоми ведення консультативного діалогу волонтером Телефону Довіри (техніки активного слухання), стимулювання ініціативи, переконання, акцентування уваги абонента на успішності самостійних кроків тощо). Рефлексивний етап є заключним і передбачає обговорення разом з абонентом успіхів та невдач попередніх етапів консультативного процесу, констатація факту вирішення проблеми або переформулювання означених труднощів, осмислення клієнтом і консультантом нового досвіду життєдіяльності [3].

Щоб описана вище система допомоги членам родини, яка має дитину з порушеннями слуху, була ефективною, у процесі підготовки волонтерів реалізовувався особистісно-орієнтований підхід та вирішувалися два основні завдання: розвиток гуманістичної позиції волонтерів-консультантів та оволодіння технологіями, що сприяють ефективній консультативній роботі в даній парадигмі. У загальному, зміст консультативної бесіди з абонентами Телефону Довіри включає: дослідження консультантом суб'єктивного потенціалу абонента, стимулювання бажання абонентів-батьків дитини з інвалідністю виявляти, аналізувати та реалізовувати власні потреби, інтереси, позиції, надання їм допомоги у питаннях самореалізації, активізація самостійності у подоланні труднощів, організація рефлексивного простору як умови самопізнання себе з позиції суб'єкта та реалізації превентивної і корекційної підтримки абонентам - родичам дитини з інвалідністю у кризових ситуаціях.

Проблемою дослідницького характеру і нагальної практичної значущості стала побудова організаційної, логічної та цілеспрямованої структури навчальної програми підготовки волонтерів. Вирішення даних питань передбачало орієнтацію навчальних занять, спрямованих на засвоєння певного теоретично обумовленого та практично апробованого системного конструкту консультативної бесіди з клієнтом (абонентом). Експериментально базовою складовою підготовки волонтерів до роботи на Телефоні Довіри було вибрано теорію та практичні уміння ведення консультативної бесіди в руслі позитивної психотерапії. Передбачалося, що, якщо у підготовці волонтерів до роботи на Телефоні Довіри використовувати теорію та практичні аспекти ведення консультативної бесіди в руслі позитивної психотерапії, то у майбутніх консультантів активізуватиметься відповідальність і мотивація до роботи на Телефоні Довіри, формуватимуться практичні уміння професійної консультативної роботи та навички рефлексії в особистій та професійній сферах життєдіяльності. Критеріями перевірки даної гіпотези були визначені такі, як добровільність, активність, відповідальність та аналітико-практичні навички волонтерів до роботи на "гарячій лінії" Телефону Довіри. Висунуті припущення підтвердилися. Досвід організації роботи Телефону довіри для сімей з дітьми з інвалідністю рекомендується поширювати у соціальній роботі.

Список використаних джерел

1. Бейгер Г., Борисюк С. О. Робота на «Телефоні Довіри»: Люблін, Ніжин, 2013. 187 с.
2. Бейгер Г., Лісовець О., Плахотнік О. «Телефон довіри» як спеціалізована соціальна служба: навч. посіб. / за заг. ред. С. Борисюк. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2014. 139 с.

3. Підготовка волонтерів до роботи у службі «Телефон довіри» / упоряд. С. М. Лебедєв, Є. Г. Сидько. Миколаїв: НОЦССМП, 2001. С. 37.

4. Хэмбли Г. Телефонная помощь: руководство для тех, кто желает помогать другим по телефону. Одесса: Версия, 2001.

Буглак Ю. В.,

здобувачка вищої освіти 3 курсу, група СР-181

Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

Мекшун А. Д.,

кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри соціальної роботи

Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

СОЦІАЛЬНА РОБОТА З МОЛОДЮ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

В результаті економічної кризи, соціально - економічної нестабільності, постійно загострюється ситуація з зайнятістю молоді в Україні. Частка молоді у загальній кількості безробітних досягла уже 30% все це впливає на молодь й на стан молоді в суспільстві зараз він є найбільш нестабільним. Є багато молодих людей, які не мають роботи, а значна кількість працюючих молодих людей не працюють за спеціальністю, яку вони отримали в процесі навчання, або взагалі не мають професії. Уряд багатьох країн намагається подолати проблему молодіжного безробіття. Для цього створюються різноманітні Державні програми по наданню допомоги безробітнім.

Окрім соціальної проблеми як молодіжна незайнятість є чимало інших проблем, серед яких найголовнішими є: соціальна залежність від батьків; проблеми наркотичної та алкоголічної залежності, складні стосунки з оточуючими, боулінг, ігроманія, втрата ідеалів, соціальної перспективи, життєвого оптимізму.

Метою статті: висвітлити основні напрямки соціальної роботи з молоддю в умовах сьогодення.

Соціальна робота з молоддю досліджувалась у доробках таких українських вчених як: І. Зверева, Р. Драпушко, Л. Коваль, С. Толстоухова, С. Хлебик, О. Шатохіна, Л. Шамрай, В. Й. Бочелюк, Р. Н. Азарова, І. В. Петрова, теоретико-методологічні та методичні засади педагогічної діагностики організації дозвілля, В. В. Кірсанов, І. В. Белецька, Т. С. Гаміна, С. Я. Харченко, Л. Шелестова, Н. Ярка [4, с.5].

У практиці соціальної роботи використовують наступні визначення для характеристики молоді:

1) Молодь - це велика соціально-демографічна група, яку виділяють на підставі сукупності вікових характеристик, особливостей соціального стану, соціально-психологічних особливостей.

2) Молодь - це соціально-демографічна група, яка займає певне місце в соціальній структурі суспільства, і характеризуються процесом набуття соціального статусу в різних соціальних підструктурах (трудовай, сім'ї).

3) Молодь – диференційована соціальна група, яка набуває рис соціальної спільноти та має специфічні соціальні, культурні, психологічні й інші особливості, у тому числі й способу життя, перебуває у процесі соціалізації, має свій соціальний вік і відповідно до потреб часу має бути творцем або зачинателем нової соціальної та культурної реальності [1, с.150].

Відповідно до чинного законодавства до молоді відносяться громадяни, України віком від 14 до 35 років.

До цієї вікової групи як об'єкта соціальної роботи включають юнацький вік (18-23 роки) і власне молодість (23-35 роки). Цей підхід до визначення молодіжного віку пояснюється відповідними причинами. Межі молодіжного віку дуже плинні й залежать від багатьох чинників наприклад від розвитку суспільства, культури та умов життя людей.